II. évfolyam. 37-ik szám. Nyitra, 1894. szeptember 8.

Előfizetési árak:
Egész évre . 5 frt — kr.
Fél évre . . 2 frt 50 kr.
Negyed évre 1 frt 25 kr.
Községeknek, körjegyzőknek és tanitoknak egész évre 4 frt.

Minden a lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségbe (felső város, papnövelde utca 9. sz.) — az előfizetések, hirdetések és felszólamlások a kiadóhivatalba, Huszár István könyvkereskedésébe küldendők.

Megjelen vasárnaponkint.

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI ÉS VEGYESTARTALMU HETILAP.

Hirdetési árak:
Egy négyhasábos petitsor ára bélyegen kivül 8 kr. Többszöri közlésnél árkedvezmény.
Hivatalos hirdetések
100 szóig 2 frt 30 kr bélyeggel együtt, — minden további megkezdett 100 szó után 1 frttal több.
Kéziratok nem adatnak vissza.
Egyes szám ára 10 kr.

Unum necessarium.

Innen is, onnan is óva intenek a felekezetiségnek a politikába való bevonásától, mert hogy az ujabb megoszlásokra, a nemzeti erők szétforgácsolására vezetne

Természetesen csak nekünk katholikusoknak szól ez mindig, kivált most, midőn öntudatra ébredve, a jogos önvédelem szempontjából egy, a keresztény elvekre támaszkodó párt alakitására törekszünk. A protestánsok és izraeliták, mint ilyenek, már régen érvényesülnek a politikában, de minthogy ők igen ügyesen választott, hangzatos jelszavakba tudják öltöztetni érdekeiket, a katholikusokat is megtévesztették, mintegy az a látszata a dolognak, mintha a protestáns és izraelita felekezetiség igen távol állana a politikától. Pedig a mindennapi események a politikában és a közgazdasági irányzatban az ellenkezőről tanuskodnak és megcáfolják az avatatlanok szemébe szórt csalfa frázisokat.

Azért a dolgokba látó férfiut, a törekvéseink ellen divatba hozott szólam, hogy nem szabad felekezetiséget bevinni a politikába, nem téveszti meg, mert a mit mi akarunk, az nem a feudális kor visszaidézése, nem a más vallásuak elnyomása, nem valami hátralépés, hanem igenis haladás egészséges irányban: az elvtelen és önző liberalizmussal szemben az összes politikai, társadalmi és közgazdasági kérdéseknek a keresztény elvekre való visszavezetése, mert civilizációnk ezeken indult meg, ezeken fejlődött s az emberiség igaz javára csak ezekre támaszkodva fog haladhatni előre.

Nagyon ámitó frázis az, ha politikusaink folyton hangoztatják, hogy ők Magyarországon egyedül a szabadelvü haladást tartják lehetségesnek.

Mert ki mondja meg, mi az a szabadelvü haladás? Ezek az urak sohasem részletezik ezt a kérdést, mely tulajdonképen alkalmas volna tájékoztatni az embereket. Mely elvekre támaszkodjék az ilyen haladás? Hiszen a szabad elv, mint ilyen, semmi elv s azért ugy látjuk, hogy midőn cselekedni kell, azt a »szabadelvü haladás« frázisát minden államférfi oly elvekkel rakja meg, oly tartalommal tölti ki, a mint temperamentuma vagy önző érdekei kivánják. Azt az egyet azonban tisztán látjuk, hogy a szabadelvüség alatt jól érzik magukat a klikkek, a stréberek, a felkapott párt és a börze lovagjai, de a közjó enyészik, egyesek és osztályok tönkremennek és a nemzet erkölcsei a nivó alá sülyednek, tehát a cáfolhatatlan tényekből látjuk, hogy az hamis rendszer.

Ha pedig a szabadelvü haladás alatt azt érti, hogy a felekezeteknek, az osztályoknak, az egyesnek egyképen meg kell adni a magát; hogy az egyenjogusággal szemben privilégiumokat fentartani nem lehet, szóval ha a szabadelvü haladás alatt az igazság uralmát értik: a mi a szabadelvüek felfogásában jó, az a keresztény világnézetből maradt benne, azt mi is helyeseljük, csakhogy azt igaz nevén nevezzük, melyhez ámitás nem fér, frázisokhoz nem folyamodunk.

A mi szabadelvü haladásunk ingathatlan elvekre támaszkodik, melyeket mindenki ismer, melyek kétezer éves próbát állottak ki és a melyek semmifele felekezetü vagy osztályu emberrel szemben nem igazságtalanok, mert a keresztény elveknek szeretet az alapjuk.

A politikusok által hangoztatott szabadelvüség nem ilyen. Ennél az ember teszi, pillanatról-pillanatra csinálja az elvet, innen az ingadozás s az elmaradhatlan önzés és zsarnokság a modern szabadelvüség kiséretében.

Ezzel szemben, mert ellensúlyozója egyik országos pártban sincs, törekszünk mi a keresztény elvekre támaszkodó párt felállitására, azon elvekre, melyeket a pozitiv hitü protestáns is vall és a melyek alapján még a középkorban is az üldözött zsidót a római pápa vette pártfogása alá.

Elfogultságnál nem egyéb tehát, midőn Apponyi, Polónyi, Wekerle és Ugron beszámolóikban, tekintettel megindult mozgalmunkra, óva intettek a felekezetiségnek a politikába való bevitele ellen.

A felekezetiség alatt bizonyára szükkeblüséget, szeretetlenséget, dogmatizmust vagy hasonlót értettek, de akkor azt rosszul adresszálták a mi cimünkre: mert mi még a polgári házasság ellen küzdve sem akartuk volna soha a más vallásuakkal szemben elkövetni azt, a mit velünk megcselekedtek, hogy t. i. a javaslatok törvényvé válása esetén mi, nagyobb fele az országnak, teljesen a protestáns hittan elveinek uralma alá kerülünk. Mi ilyen hazug szabadelvüséget másokkal szemben, midőn egyenlőségről beszélünk, sohasem gyakorolnánk.

Az iránt tehát nyugodtak lehetünk, hogy törekvésünk helyes, hogy szükséges ez országban és hogy — a mi igazán óhajtandó — uj pártalakulásokra igen, de a nemzeti erők szétforgácsolására soha sem vezethet. Az önző pártember sajnálhatja ezt, de az ország érdeke nem; mert ha mindenki csak szabadelvü, akkor nincs ellenzék s e nélkül egy országot jól kormányozni nem lehet. Látjuk is, mennyit érnek a mi u. n. ellenzéki pártjaink az alkotmányos rendszerben.

Belgiumban katholikus kormány van, Németországban döntő szavu centrumpárt és ott nem árt ezeknek a hatalmas államoknak s népeiknek, annak az u. n. felekezetiségnek a politikába bevitele.

Hát ez iránt tisztában lehetünk.

De hogy törekvéseink komoly akció jellegével birhassanak, ahhoz egy, az alkotmányosság keretében mozgó, az összes politikai, közigazgatási, nemzetiségi s a gazdasági érdekeket felölelő részletes program kell, hogy praecise tudjuk mit akarunk.

Ez a program az, amit unum necessarium-nak, legfőképpen szükségesnek tartok.

Talán mindaz lesz benne, ami a most létező pártok programjaiban van meg, az egyikből ez a pont, a másikból másik; mert nem valami uj világrendet akarunk mi, hanem nemzetünk konszolidációját, mindezt azonban a keresztény elvekhez mérve s azok szelleme szerint.

Ilyen programmunk eddig nincsen s ez az, amiért törekvéseink a tevés órájában nem bizonyulnak sikereseknek. Hogy csak a közelmultra, a felső-eőri választásra utaljak, a legjobb akaratnak is zavarban voltak az iránt, mit tegyenek, milyen jelöltről gondoskodjanak.

Azért ha a keresztények, ha a katholikusok célt érni akarnak, ha az elvtelen és országunkat erkölcsileg, anyagilag tönkretevő szilaj liberalizmust ellensúlyozni akarják, gondoskodjanak pártprogramról; enélkül jövőre is ott leszünk, ahol most vagyunk. 1848 óta folyton ezt mulasztották el s ime sok erő és jóakarat gyümölcstelenül veszett el s mi azóta csak sóhajtozni tudunk.

A legelőkelőbb politikusnak is ilyen program felállitása képezheti ambicióját s kell is, hogy tekintélyes, avatott férfiak fogjanak a dologhoz. Akárki meglátja, hogy igen sok liberális, ki most is úgy érti a liberalizmust, mint mi, hozzánk fog csatlakozni, mert nem oly rosszak az emberek, a milyeneknek látszanak, csak el vannak hanyagolva.

A vesztett csaták után, ahelyett, hogy panaszokon s belső villongásokon fogyasztanók erőinket, a jövőre gondoljunk s ha meglesz a program, melyet tekintélyes és avatott férfiak vesznek kezükbe, — ezt különösen hangoztatom — akkor, de csak akkor lesz törekvéseinkben egység és biztos siker fogja koronázni akciónkat. *D.*

A surány-aranyosmaróti vasut megnyitása.

(Sáját tudósitásunk)

A zsitvavölgyi vasut a legnagyobb titokban megnyilt. Dacára, hogy a vasutnak $^3/_5$-része Nyitramegyén megy keresztül, senki sem tudott a megnyitásról városunkban. A helybeli lapok közöl csakis a „Nyitramegyei Szemle“ értesült felőle; szombaton este szept. 1-én 8 órakor még a vasutállomáson sem tudtak semmit. Ugy hogy már magunk is kételkedni kezdtünk a hir valódiságában, midőn másnap meghivót kaptunk a banketre Marótra. Hiszen keresztelő csak nem lesz gyerek nélkül!

Ugy is volt. A legnagyobb diskrecióval őrzött titok, a vasut megnyitás szept. 3-án megtörtént. Még az indulás Surányból is olyan időpontra volt kitüzve, hogy a reggeli nyitrai vonat már el nem érhette, mert félórával később érkezik, mint az uj vonalnak megindulnia kellett. Mintha csak boszantani akarták volna a nyitraiakat vele.

Nagy-Surányban az állomás zászlódiszben pompázott; a bejáratnál diadal iv volt felállitva az érkező vendégeknek. Midőn fiakkeren Surányba értünk, már az állomáson voltak Kazy János cs. és kir. kamarás, Bars vármegye főispánja, Dombay István barsi alispán, dr. Ruffy Pál Barsm. főjegyzője, Pollacsek Mihály vállalkozó, Fuchs főmérnök, Rosznáky Károly surányi pl., dr. Deutsch orvos nejével és leányával, lovag Lippman a surányi cukorgyár volt tulaj-

TÁRCA.

A reporterek.

Mennyi sok mindenfélét irtak össze ezekről! Valódi rablók ők, kik betörnek a leggondosabban őrzött lakásba, behatolnak a vesékbe, s kihozzák az emberből a legtitkosabban őrzött titkokat. A diplomaták, miniszterek, nagyobb nevezetességre szert tett egyének, gyilkosok vagy híres feltalálók, országos vagy pláne európai hirü szerencsétlenség megmenekült áldozatai, hirneves művésznők diadalittas köruton, senki sincs mentve előttök. A diplomaták titkait a legnagyobb következetességgel üldözi mindaddig, mig nem kiszoritja a begombolt arany paszománntos kabátból. Szellemileg valósággal felboncolja a leghallgatagabb embert. Isten után az ujságiró reporter az egyedüli, aki a vesékbe belát és a szivet vizsgálja.

Képzelő tehetsége, éles elméje határtalan, behatol a legtitkosabb rejtekbe is, hiába zárkózik el előtte, hiába gombolkozik be fülig a reporter előtt. Egy ujságiró kikérdezni akart egy diplomatát bizonyos napirenden levő kérdés felől, de a diplomata óvatos volt, kiadta egyszerüen a parancsot szolgájának, hogy minden ujságtudósitót utasitson el. — Csakhamar jelentkezik egy s kérdezi, itthon van-e az excellenciás ur. A szolga elutasitja e szóval: — Nincsen.

— Mily nagy szerencse! mondá a reporter, éppen a háza ég.

A diplomata, ki a szomszédszobában hallgatta a kissé fenhangon tartott párbeszedet, rémülve berohant hozzájok, az ujságiró mosolyogva fogadja:

— Nyugodjék meg uram, ez csak csel volt, ürügy, hogy a kegyelmes urat láthassam.

A diplomata megkönnyebbülve lélekzett fel és némi boszankodás után maga is mosolygott és hozzáférhetőbb lőn, mintsem azt előbb akarta volna.

Némely diplomata azonban sokkal keményebb dió, de elvégre ennek is akad megfelelő ember a reporter nemzetségben. Ilyen nagy hirre vergődött Blowitz, a „Times“ párisi tudósitója, ki a legnagyobb feltékenységgel őrzött titkokat ujságában körülményesen leirta és olyat, amit sem nem látott sem nem hallott, valóságos látnoki jóstehetséggel tett le papirosra: „teljesen hitelt érdemlő leirásait“ megbámulta a világ, mert nem egyszer elejétől végig koholtak valának és mégis megfeleltek az igazságnak.

Különösen 1878-ban a berlini kongresszus alatt nagy virtuozitásra fejlesztette ezen tehetséget, midőn Bismarck herceg, ki a kongresszuson elnökölt, a legszigorubb titoktartást hagyta meg a tanácskozás tagjainak, különösen az ujságirókkal szemben, s a londoni „Times“ mégis pontos leirását adta a gyülés lefolyásának, mintha Blowitz részt vett volna benne: ugyannyira, hogy Bismarck herceg egyszer boszusan lekapta a tanácskozás asztaláról a teritőt, s midőn a kongresszus tagjai bámulva néztek rá, azt felelte, hogy nézi vajjon nincsen-e Blowitz elrejtve alatta.

Blowitz, hogy a titok mélyére jusson, már jóval előbb a kongresszus előtt megalapitotta intézkedéseit. Az egyik francia tanácskozási tag titkára fizetett embere volt; ez szolgáltatott számára esetről-esetre rövid, összegezett értesitést a gyülés lefolyásáról. Hogy észre ne vegyék, a tudositást mindig ugy csempészte Blowitz kezébe, hogy közlemenyét finom papirosra irta s ezt kalapja belse alá helyezte el, aztán elment valamely kávéházba, hol már Blowitz várakozott reá. Itt közömbösen letevén kalapját, Blowitzot természetesen látszólag figyelemre sem méltatva leült, mig a „Times“ levelezője csakhamar fölkelt és felcserélvén kalapját a titkáréval, a sajátját ott hagyta s odább állott becses zsákmányával. Egy alkalommal ezt irta a titkár: „Semmi különöset sem tudhattam meg. Gorcsakoff herceg valami mulattató beszédet tartott, melynek vége igy hangzott: „Oroszország nem annyira borostyán lombokra, mint a béke olajágára vágyakozik“.

Ezen morzsával felszerelve Blowitz elment egy diplomatához, ki Gorcsakoff herceg nagy tisztelője volt és elmondotta, hogy a kongresszusi tagok sokat nevetnek a herceg beszédén, különösen azon szokatlan frázisán, hogy Oroszország inkább a béke olajágára, mint a babér lombok után epedez“

Amit Blowitz várt, az csakugyan bekövetkezett is egyszersmind. A diplomata nem akarta megengedni, hogy Gorcsakoff valami bakot lőtt s állitásának bebizonyitására más részleteket idézett a herceg beszédéből. Most ezen ujabb eszmékkel felszerelve sietett egy másik diplomatához s ugy adta elő a dolgot, mintha már az egész beszédet olvasta volna, s bizonyságul idézte a hallott részleteket. A diplomata látván, hogy ugy is tudja vendége a dolgokat, nem csinált belőlök nagy titkot és maga is elejtett néhány frázist az orosz diplomata beszédéből, melyet Blowitz gondosan megjegyezve egy harmadikhoz sietett s annak akaratlanul is kiszorított vallomásaival már éjfélkor azon helyzetben volt, hogy csaknem az egész beszédet megtáviratozhatta lapjának. Másnap Salisbury lord azt mondotta Blowitznak: „Egy néhány vesszőt és gondolatjelt ugyan kihagyott a herceg beszédéből, más egyébként pedig teljesen hiven adta vissza“.

Ez az angol laptudositó rendkivül biztos emlékezőtehetséggel bir. A berlini szerződésnek bevezetését, melyben a kongresszus eredménye összegezve van, miután a francia nagykövet előtte ezt felolvasta volt, két órával reá szóról-szóra tollba mondotta titkárának, sőt magát a szerződést is egész hiteles szövegében (melynek bizonyára jogtalanul jutott birtokába, módját nem emliti) hozta a Times, még mielőtt a berlini lapok tudomást szereztek volna róla.

S csakugyan ez a nagyfontosságu okmány Londonban ugyanazon napon, sőt ugyanazon órában jelent meg, melyben azt Berlinben aláirták.

De még táviró segitségével is nehéz volt az akadályokat leküzdeni. A berlini szerződés szövegét megtáviratozni meg volt tiltva a távirda-hivatalban, hogy sikerült ezt mégis kijátszani? Blowitz ur ezt következőleg beszéli el:

— Tudtam, hogy a szerződést csak Brüsszelből küldhetem el. Azért elmentem Nothomb báróhoz, belga miniszterhez Berlinben és azt mondottam neki, hogy Brüsszel és London között kisérletképen éjjeli távirdaszolgálatot akarnak berendezni, s azért kérem, hogy igen sürgős levelet adjon nekem a brüsszeli távirdák főigazgatójához, s kérje őt, hogy azonnal egy hosszu táviratot expediáljon, melyet én Londonba akarok küldeni, hogy kipuhatoljam a gyorsaságot, milyennel lehet Brüsszel és London között közlekedni. Nothomb báró átadta nekem a kért levelet, melynek folytán Vinchant, brüsszeli főigazgató, 1878. jul. 12-én éjjel, tehát egy nappal a szerződés aláirása előtt Berlinben, az egész nagyfontosságu okmányt megvitte a táviró Londonba.

donosa, dr. Dudek János, Dióssy József, Mohay Pál, lapunk szerkesztője és mások.

Nemsokára megérkezett a koszorus vonat Tót-Megyerről. Vele jöttek: Lakatos Aladár miniszteri titkár mint a kormány képviselője, Bende Attila v. főfelügyelő, Novák Gusztáv felügyelő, Löwinger Márk felügyelő, Kiss Gyula távirdai főigazgató, dr. Pollacsek jogtanácsos, dr. Silberstein Adolt, a P. Lloyd tudósitója, Braun Mór vasuti mérnök, Bodó Richárd v. üzletvezető, Szirmay István államv. tisztviselő, Ollé forgalmi főnök, Weber vasuti főmernök stb.

Az elindulás Surányból a megállapitott programm ellenére addigra halasztatott, mig a nyitrai vonat megérkezik, azon remenyben, hogy Nyitráról még jön valaki, hanem bizony néhány jóképü asszonykán kivül, kiknek semmi közük sem volt a megnyitáshoz, nem jött senki; még a surányi szolgabiró is kinek járását egész hosszában szeli a vasut, mint mondják nyulat vadászott a határban. Mielőtt a vonat megindult, a társaságot Erdélyi budapesti udv. fényképész lefotografálta.

A vonat mozdonyát, mielőtt utnak ment volna, Surányban két nagy lobogóval és apró zászlócskákkal felpiperézték s igy kezdte meg nászutját a barna leányzó. Harsány éljen, kalaplengetés, kendőlobogtatás követte a mozdony utolsó füttyét és megindultunk gondosan, óvatosan az első nyitrahidon a surányi felső malom közvetlen közelében. Innen az egyházszeghi határon, majd átszelve a Fődémesre vezető utat, a surányi határba ér a vonat. Boldog Isten! Micsoda emlékek tolulnak itt elé, hol minden bokrot, csaknem minden füszálat ismerünk gyermekkorunkból. A libapásztori csendes idyllek szinhelyén most dübörgő gőzös robog végig, hogy az országuton a parasztszekerek fogatai is magasra ágaskodnak s alig képes őket gazdájok megfékezni. Az első megállás a céténykei hidnál volt. Hatalmas *faalkotmány* ez, melynek sulyos járma alatt széliden, békésen folydogál tátongó medrében a szelid Cétényke. A hid négy izmos cövek-soron nyugoszik s dacolni látszik a mulandósággal Midőn a viz felett megálltunk, önkénytelen is eszembe jutott az a csoport huszár, kik a drávai fahid összeroskadásánál a folyóban lelték halálokat. A mernökök leszállanak, végig mennek a hidon, majd alája csoportosulnak, szakértő pillantásokkal végig mérik a barna kolosszusokat s azt mondják: Jól van minden! — Nekik azt jobban kell tudni nálunknál. Majd csinosan épült őrházak, átjárók mellett érünk az első állomásra Zsitvafődémesre. Tiszta izléses ház, melynek uj lakója fogadja urát, a vasmozdonyt. Hiszen ennek fogja szentelni egész jövő életét. A fődémesi állomás nem messze a Hullra vezető ut elágazásánál van, vagy negyedórányira Fődémestől. Tiz—tizenöt uri ember leszáll, megtöltik az állomás főnök lakását, szakértő, előttünk unalmas kérdéseket inteznek hozzá; a jó ember olyan trémával felel, mintha szigorlaton ülne. Alig két három ember lézeng az állomáson, jele, hogy a fődémesiek ignorálják, nem hiában Nyitramegyében vannak. Fődémes állomás csak kocsi rakomány és személy podgyászra van berendezve; tehát a kisebb darabáruk csupán Surányban vagy Mányán adhatók fel.

Az első élénkebb község Mánya volt, mely már Barsmegyében fekszik, habár az állomás Nyitramegye területén áll. Kivonult a falu apraja nagyja Ratimorszky Márton plébánosnak élén; egy öt szálból álló cigánybanda is kifejezést adott örömének, hogy ők is össze vannak kötve a világforgalommal. Egy az ünnepélyhez mérten erősen pityókás munkásfelügyelő hosszu sorba állitotta fel a kubikosokat, kik vállaikra helyezett lapátjaikkal ugy néztek ki, mint evezőikkel tisztelgő matrózok, pedig csak szárazföldi patkányok voltak Nagy-Mányáról. A jó emberek kalaplengetéssel, erős éljenzéssel fogadták a vonatot s kommandó-szóra szabályosan hadonáztak lapátjaikkal.

De a valódi élet, igazi lelkesedés voltaképen csak

Verebélyen

kezdődött, hol dacára annak, hogy az állomás kocsin vagy $^1/_4$ órányira van a városkától, a primási major közelében, az egész község talpon volt az állomásnál. Az állomás épületei zászlódiszben fogadták a robogó vonatot s harsány éljenzés, örömrivalgás hangzott el mindenfelől. Midőn leszállottunk, a verebélyi tüzoltóság csak nagynehezen birta fentartani a rendet, a közönség átszakitással fenyegette a kordont. Az aranyosmaróthi cigánybanda Rákóczy indulóval fogadta a vendégeket. Mire Trubinyi biró rövid felköszöntővel üdvözölte a főispánt Barsvármegye határánál. Kazy főispán érdemeit szerényen elháritva magáról, megköszönte a fogadtatást s erre megkezdődött a vendégek „elraktározása". Pollacsek Mihály épitési vállalkozó ugyanis izletes villásreggelit szolgáltatott az ottani raktárban. Most a tüzoltók a raktár előtt vonták meg a kordont s az egész verebélyi közönség odatódult megcsodálni a vendégek kitünő — étvágyát. Rövid időre rá egy dreszinán megérkezett Tót-Megyerről gr. Keglevich István főrendiházi tag Stanjewski főmérnökkel, kiket harsány éljenzéssel fogadott a vendégsereg.

Verebélyen Barsvármegye részéről ujra megkoszoruzták a mozdonyt, mely már nem is mint egy mennyekzőjére készülő ara, hanem mintegy virágokban eltemetett diadalmas primadonna, folytatta utját Barsvármegye szive, Aranyos-Maróth felé. A cigány bandát felszedték a vonatra, hol csak aztán kezdődött az élet. Bort, majd pezsgőt hordoztak szerteszét a vaggonokban menetközben, a díszes kocsikban ropogós cigányzene járta, élelmes fiatal emberek kártyakompániákat rögtönzöttek, mitsem törődve a mérnökök unalmas vizsgalatával. Fehérbe öltözött kukták fekete kávét hordoztak a vonat menete közben. Tudja Isten ott főzték valahol a mozdony tüzénél. El is nevezte egy maliciózus vendég — kávésmasinának.

Zsitva-Ujfalun a nép között elegáns publikum várakozott; ott volt Szlávy József korona-őr, a főrendiház alelnöke, B. Weiss Pálné szül. Berchtholdt grófnő, b. Révay Simon nejével szül. Szapáry grófnővel, Szentiványi Oszkár Béládról; Klobusitzky János dr. Való Simon, Kiss Mihály szolgabiró, Grasselli gazd. isk. igazgató. — *Thaszáron* is, ugy mint Zsitvaujfalun kivonultak a tüzoltók a rend fentartására, hol Kalocsay Emilia k. a. nagy virágcsokrot nyujtott át Pollacsek vállalkozónak. Végre d. u. 3 óra táján

Aranyos-Maróthon

voltunk. Az állomás épületén vörös-kék Migazzi-lobogók lengtek; a tágas pályaudvar tömve volt uri és pórnéppel, mely messze-vidékről tódult a megye székvárosába s jó részben talán először látott vasutat életében. Az együve torlaszodó népár miatt alig volt lehetséges a kivonult tüzoltóságnak, — Bogyó parancsnokuk vezénylete alatt — a rendet fentartani. Znamenák Sándor ügyvéd meleg szavakkal üdvözölte a főispánt, ki viszont elérzékenyült szavakkal adott kifejezést meghatottságának, hogy a megye vágya 30 évi epedés után végre teljesült. Erre Kalisch k. a. gyönyörü rózsakoszorút nyujtott át a főispánnénak, nem különben Pollacsek vállalkozó nejének s végre még egyszer megkoszoruzták a mozdonyt, melyből a sok virág miatt, csak fekete kürtője volt látható.

Beláthatlan kocsisor szállitotta a bontakozó vendégeket a fellobogózott városba; hol az nap minden szünetelt, minden munkát abban hagytak, mint az Ur legszentebb napján.

Este hét órakor Pollacsek Mihály vállalkozó fényes bankettet adott a megyeházán, melyen mintegy 180 vendég jelent meg. A pezsgőnél az első felköszöntőt Kazy János főispán szép, csengő, sonorus hangon mondotta a királyra, utána egy másodikban éltette Károly Lajos és Mária Terézia ő fenségeiket, majd egy harmadikban Lukács Béla miniszternek éltette, végül pedig Szlávy József korona-őrre emelte poharát. Szlávy József éltette a nőket, majd Kazy János főispánt; Lakatos min. titkár Kazy főispánt, és kiemelte a vasutépités körül kifejtett érdemeit. Kazy hangsulyozta, hogy ebben a megyei tisztikarnak, első sorban az alispánnak, de különösen a megye káptalanának: dr. Ruffy Pálnak van oroszlán része; majd Lakatos a főispánnéra, dr. Ruffy Pál Pollacsek és nejére, Kazy gr. Keglevich Istvánra, dr. Engel a vendégekre s végül Szlávy József Klobusitzky és Szentiványira emelte poharát.

A kedélyes és lukullusi lakoma alatt Aranyos-Maróth polgársága fáklyásmenettel tisztelte meg a főispánt és a vendégeket, nagy U alakban sorakozva a megyeház előtt. A polgárság szónoka dr. Bottka Győző ügyvéd és lapszerkesztő volt, ki remekül kidolgozott s páratlan szónoki talentummal előadott beszédében ecsetelte a polgárság örömét, hogy egy óriás lépéssel ismét közeledtek a civilizáció felé, mire Kazy főispán, dacára annak, hogy már annyiszor felszólalt e napon, mégis uj eszmékkel terhelt válaszban köszönte meg a polgárság rokonszenvét. — A vacsora után, mely vagy $^1/_2$11-ig tartott, az ifjuság a szemközt levő kaszinó helyiségben ropogós csárdással fejezte be az ünnepélyt, melyen Aranyos-Maróth és Barsvármegye szépeinek színe-java volt képviselve. Tudósitónkat megszólnák, ha azt mondaná, hogy a mulatságnak reggel előtt vége volt.

Levelezés.

Vágbeszterce, 1894. szeptemb. 4.

Tisztelt szerkesztő úr!

Bátor vagyok t. Szerkesztő ur becses figyelmét egy cifra közleményre terelni, mely a „Vágvölgyi Lap" szept. 2-iki számában a hirek között látott napvilágot. Bár megszoktuk már az ily hirlapi kacsákat, mégis az igazság és reputacionk érdekében kénytelen vagyok a tollhoz nyulni és a cikkecsket, mely több zsidóreporter egynapi fejtörésének az eredménye — a kellő értékére leszállitani.

A tényállás a következő: aug. hó 26-án érkezett városunkba Zsámbokréthy Emil képviselőnk. Eddig bár köztiszteletben állott, nem szorult a tüntetésekre, ma azonban, midőn mint az egyházpolitikai javaslatok mellett leszavazott képviselő jelent meg körünkben, jónak látta a hivatalos apparatus őt tüntetően fogadni. Titokban, suttyomban kiadatott az ukáz, hogy demonstrációnak kell lenni. De hogy milyen eredménynyel — meglátjuk alább.

A szemfüles és füllentő recipiált (?) riporter a lezajlott világraszóló tüntetésekről következőkben értesitette a vele egy huron pendülő Vágvölgyi Lapot: A váratlanul megjelent képviselőt a lakosság örömrivalgással fogadta, tarackdurrogás, harangzúgás között vonult a választók közé a fellobogózott városba. Utána egy regiment üres frázis s végiben egy hatalmas banketről szól a nevetséges krónika.

Darabokra szedem az egész fércelményt, hogy lássuk a valót. Mindaddig, míg a képviselő ur bizalmunkkal vissza nem élt, közszeretetnek örvendett, ma azonban, midőn látjuk, hogy választói zömének óhaját és kéreset tüntetően semmibe sem vette — nem kell senkinek s azért örömrivalgásról szó sem lehet. Titokban, áskálódva, hogy senki sem tudja mi célból, mi okból — kijött a rendelet, hogy fáklyásmenetet kell rendezni, még nagyobb titokban keresték a zenét, míg végre a szegény dubnici trombitás tótok rámentek a lépre. Ilyen előkészületek után megjött a nagy este, harmadnapra ide érkezése után, hogy a választók határtalan örömének megnyilatkozását az egész nagy világ lássa.

Az önérzetes, férfias választók megsejtve a történendők célját, faképnél hagyták az egész csapatot s rövidre rá annyira leapadt a tüntetők száma, hogy akármilyen jött-mentnek a kezébe nyomtak egy fáklyát. A gyülekezetet a következő elemek alkották: kancsukával kirendelt jegyzők és birák, egy kupa italért még a lelket is árúba bocsátó gyülevésznép szám szerint 14—16, ácslegények és suszterinasok s hegyibe több elmaradhatlan hazafi, aki még a recepcióra vár. Elképzelhető, mily édeni öröm tölthette el a képviselő úr szivét, midőn látta, hogy csak ilyen nem numeráló elemek bizalmával dicsekedhetik.

A tudósító szerint „fellobogózott városban" még nagyitó üveggel sem lehetett zászlót találni s igy egyéb baja nem lehetett a tudositónak, mint hogy a mámoros örömtől kápráztak szemei. A mozsárdurrogást Vágbesztercén nem hallotta senki, csak épen a riporter volt az, ki elragadtatásában vélte hallani a diadaldörgéseket.

Ép javában tüntetett az összeverődött had, midőn font, a toronyban megszólalt az estnek Ave Maria harangja s méla kongása végig hullámzott a tájon — s a leleményes tudósító hamarjában ezt is sorozta a programmba, a kis harang kongását „harangzúgásnak" deklarálta s rá akarja disputálni a képviselő úrra, hogy az neki szólt. Kilátszik a lóláb, látni, hogy Palesztinából jöttek kaftános ősei, mert nem tudja, hogy katholikusoknál minden este megszólal a harang.

Ilyen rózsás színekben s ily nagyitó üvegen keresztül néz mindent a tolláról fölismert madár s ha igy halad, biztositom, hogy nemsokára a manini 10 ctméteres vizesést is Niagara zuhatagnak fogja *hirdetni.*

Hátra van még a banket. Risum teneatis amici. 3—4 tisztességesebb emberen kivül nem volt ott senki, abszolute senki, mert a többi férfiasság, jellemerő tekintetében egy végtelen nagy nulla s tudósító úr mégis válogatott közönségnek mondja a jelenvoltakat. Ebből ügyhiszem könnyü következtetéseket vonni. Halotti tor volt az uram, nem örömáldomás s több kóserjószág fogyott el rajta, mint tiltott tréf!

Ez mind nevetséges oldala a monstre tüntetésnek, de van még egy siralmas epizódja is az egésznek, melyről, ha tudositói tisztemnek hüen megfeleltni akarok — be kell számolnom, mert szem előtt tartom a mostani vészterhes időkben annyira aktuális principiumot: hadd hulljon a férgese!

A tüntető had közé keveredett négy róm. kath. mondd római katholikus kántortanitó, ki megfeledkezve esküjéről és hiva-

---

Bismarck herceg szörnyü dühös volt. De azt a megjegyzést, hogy az ujságirók olyan emberek, kik hivatásukat eltévesztették, jóval előbb mondotta. Ilyen kemény dióra ugyan, mint amilyen a berlini kongresszus és az ennel tanusitott titoktartás volt, ritkán akad az ujságiró, azonban mindig találkozik alkalom, hogy a reporterek szimatoló tehetségöket ragyogtassák.

Igy egy olasz lapnak londoni tudósitója, hogy a német császár hatfieldi látogatásáról körülményesen referálhasson: a császár tiszteletére adott hangversenyen a zenészek szolgájává szegődött s mig látszólag buzgón szorgoskodott a kóta-állványok körül s nagy hivatottsággal hordozta ide-oda a hangszereket: addig elesen megfigyelt mindent a magas társaságban, gondosan felszedett minden szó-morzsát s egy órával a hangverseny után a római lap terjedelmes közleménynek volt birtokában a császár látogatásáról. Ez az eszme azonban nem áll egymagában. A német császár nápolyi látogatása alkalmával egy vállalkozó ujságiró pincérnek szegődött a császár hajójára és az ott tett megfigyeléseit a legnagyobb gyorsasággal továbbitotta lapjának. Ezen fogás amerikai izlésre vall, hol az ilyen élelmesség napirenden van. Igy egy amerikai reporter, hogy bizonyos washingtoni ünnepelt államférfiunak nézeteit elleshesse, csizmatisztitónak állott be nála, másik hasonló célból kocsisnak szegődött be egy jelentékeny férfiuhoz, mig egy harmadik, hogy Patti Adelina titkait elleshesse, hausknechtnek állott be egy vendéglőben, melyben az ünnepelt énekesnő lakott chicagói tartózkodása alkalmával.

Az amerikai nők szerfelett kiváncsiak voltak, hogy miként lehetséges az, hogy Patti Adél, ki már rég ben van a hölgyek által nevezett „éppen legjobb korban", még mindig meg tudta őrizni üde, ifju arcszinét. A vállalkozó hausknecht-hirlapiró kideritette a titkot, hogy az énekesnő t. i. nem mosakodik vizzel, hanem hideg tejfelt rak az arcára és egy óráig rajta hagyja. — Mikor ez a közlemény megjelent, másnap nem lehetett tejfelt kapni Chicagóban, a férfiak fekete kávét ittak reggelire, mert a nők valamennyi felkutatható tejfelt az arcukra kentek.

A reporterek hivatása azonban nem mindig veszély nélkül van. Igy egy amerikai tábornok Londonba jövén, minden áron szabadulni akart az ujságiróktól, kik őt folytonosan körülrajzottak; mignem kijelentette, hogy ha még egy ujságiró jelentkezik, azt sajátkezüleg fogja lebokszolni a lépcsőn. De ez csak olaj volt a tűzre. Melyik ujságiró riadna vissza a veszélytől? Annál érdekesebb az interview, minél nagyobb küzdelem árán jutunk hozzá. Egy vállalkozó reporter azonnal fogadott egy jeles londoni bokszolót, ki vállalkozott, hogy a világ akár összes vivőit is megökleli. A felfogadott gladiatort odaállitotta a tábornok ajtaja elé, aztán beküldötte a saját nevjegyet, melyen nagy betükkel kinyomatva állott e végzetes szó: Reporter. A tábornok nagy dühösen kirohan és az ajtónál álló idegen embert öklével megtámadja. A „boxer" eleinte meg volt lepetve az ilyen, minden bevezetés nélkül való támadásnál, de ő sem vette tréfára a dolgot és két-három lökessel értésére adta az amerikai tábornoknak, hogy benne emberére akadt. Ezalatt a küzdelem egyre hevesebb lett s a reporter ott állott az ablak egyik fülkéjében s lelkiismeretes pontossággal jegyezte a point-eket, megdicsérte a parirozást és megtette szakértő megjegyzéseit. Másnap egész London kacagott a tábornok vereségén, mert a küzdelem lefolyása körülményesen le volt irva az ujságokban.

A londoni hirlapirok egyáltalában jelentékenyen felülmuljak amerikai kollegáikat. Különösen nagy hirnévre tett szert Lucy, a londoni „Daily News" szerkesztője, ki az ő mindent áthető tevékenysége és határozottsága által minden akadályon diadalmaskodni tudott. Igy pl. csak egyet a multjából. Egy alkalommal Gladstone tiszteletére népgyülést tartottak Londonban, melyen Lucy szerkesztő is megjelent és szorosan beleékelve a néptömegbe, egyik dicsőitő szónokot a másik után volt kénytelen meghallgatni. A gyülés kissé hosszura nyult s Lucy azon veszélyben volt, hogy nem lesz képes idejekorán, még a lapzárta előtt leirni a gyülés lefolyását, tehát kifelé iparkodott. Igen ám, de a tömeg mozdulatlan masszává forrott össze és sehogy sem birt kiszabadulni. Már a legvégső veszedelem fenyegette, hogy értesitésével elkésik, midőn hirtelen egy gondolata támadt, mely megmentette végzetes helyzetéből. Midőn ugyanis a tömeg nagy figyelemmel hallgatta a szónok áradozó magasztalásait, melyeket Gladstonera szórt, egyszer csak közbe kiált Lucy:

— Igen! de mit csinált Gladstone 1866-ban!

Az emberek egymásra néznek, majd arra, honnan a közbekiáltás hallatszott, a szónok is meghökkent egy pillanatra; de aztán tovább folytatta magasztalását. Lucy mikor látta, hogy az első bomba nem hatott, ujra közbeszólt:

— Szép, szép, de feleljen előbb arra, hogy mit csinált Gladstone 1866-ban.

— Ki vele! Ki vele! — hangzott egyszerre ezer torokból és száz kar ragadta meg mindenfelől. A néptömeg kettő szakadt, mint februárban a jég, és haragjában kilökte a zavaró ujságirót. Az ajtónál megpillantja a szerkesztőt egyik barátja és meglepetve kérdezi:

— Ugyan, Lucy, hát mit csinált Gladstone 1866-ban?

— Huncut legyek, ha tudom, hogy Gladstone csinált-e egyáltalában valamit 1866-ban, de másképp nem juthattam ki a sziklává keményedett tömegből, ha még egy negyed órát mulasztok, akkor elkéstem a lapzárastól. Szépszerivel nem hagytak kimenni, hát kidobattam magamat.

Nem kevésbé érdekes egy párisi reporter csinje, ki gyakran pénzszükében léven, folyton zaklatta a lap kiadóját előlegért. Főnöke hasztalan intette takarékosságra, mignem egyszer megtagadta az előleget. Milleroist, a megszorult reportert, nem hagyta el jókedve, vigan fütyörészett az irodában; de néhány nap mulva már szomoruan jelent meg a szerkesztőségben. Barátjai részvéttel tudakozódtak, mért oly bus, de csak néhány odavetett szóval válaszolt, ami még inkább felkeltette kiváncsiságukat. A kérdezősködéseikre csak elejtve adott feleletekből körülbelül a következőket lehetett megállapitani: Millerois, a szomoru reporter, egy fiatal elhagyott, kétségbeesett nőt talált az utcán, kit könyörületből lakásába fogadott az éjjelre. Alig hogy beléptek az ujságiró szobájába, a nő eláju lt. Millerois hirtelen orvosért szaladt s ezalatt a házbeliek kiváncsian gyülekeztek a kinlódó nő ágya körül. Midőn az orvossal visszatért, egy öregebb asszony jött ki a szobából s diadalittas mosolylyal mondá: „Mindenen tul vagyunk, hála Istennek. — Fiu! — Gratulálok hozzá!"

S csakugyan ott vergődött egy irásztalán egy fürdőkópenybe csavarva a váratlanul lecsapott — gólyának legujabb hozománya. Ez a nem remélt családi esemény

tásáról, arcul ütve kenyéradóját, galád módon egyházának ellenséges táborába szegődött s meggondolatlan szereplésével egyháza testén vérző, sajgó sebet ejtett. Sőt mi több az egyik szegény pára nyiltan meg is abcugolta a katholikusokat s illuminált mivoltában sárral dobálta azt, kinek kenyerén évek során át rágódik, pedig ha ez nincs — éhen hal a renegát!

Különben keserü labdacsok voltak azon csipős megjegyzések, melyeket hallgatni kénytelenek voltak; jól tudom arcpirulva — ha egyáltalán tudnak még pirulni, — gondolnak vissza a szégyenteljes szerepre, mely nyilt ellenségeink közé sorozta őket.

Ezeket a hősfiakat a fölöttes hatóság figyelmébe bátorkodom ajánlani; pusztuljanak, vagy érezzék át hivatásuk kötelességeit, ha a mi embereink is ellenünk emelik karjaikat s ily rút módon, csalárdul visszaélnek egyházunk jóságával — mi lesz belőlünk?! Fiat justitia, vagy vesszen a világ!!

Kudarc volt az egész titokban kovácsolt tüntetés, mert önerzetes kath. polgárságunk erélyén hajótörést szenvedett!

L.

Helyi és vegyes hirek.

Kinevezés. *Kecskés Ignác* nagytapolcsányi telekkönyvvezető ugyane rangban való meghagyással a IX-ik fizetési osztály 3-ik fizetési fokozatába; a nyitrai pénzügyigazgató által *Koch Mihály* volt cabaji jegyző pedig, jelenleg városi adótiszt, állami végrehajtóvá; *Wiedermann Anna* segédtanitónő a galgóci állami polgári iskolához rendes tanitónővé; *Padala Pál* trencséni állami adóhivatalhoz ideiglenes minőségben adótisztnek neveztetett ki.

Adomány. A F. M. K. E. zászlajára Fogd Károlyné urnő Érsekujvárról saját gyüjtőiven 5 frtot adományozott.

Megtérés. Galgócon *Polák Zsuzsi*, miavai illetőségü elhagyva Luther tanát, az egyedül üdvözitő róm. kath. egyházba visszatért és a hitvallást e hó 2-án Brucker Ágoston plebános ur kezeibe letette.

A trencséni plebános-választás. Ismételten foglalkoztunk már ezzel az ügygyel jogi és méltányossági szempontból, midőn vitattuk, hogy a városi patronátus természeténél és a kölcsönös vallástiszteletnél fogva, melylyel a felekezetek egymásnak tartoznak, a kath. plebános választása Trencsénben csak a katholikusokat illetheti meg. Mult hó 30-án Trencsén városa közgyülésén foglalkozott vele, hol Simon Béla kir. tanácsos azon nézetből indulva ki, hogy „közjogi visszásság, hogy a kath. papnak választásába idegen felekezetek is befolyjanak, holott erre megforditott eset nincsen“, inditványozta, hogy a mostani zavaros állapot tisztázására a legtöbb kegyuraság képviseletében eljáró miniszternek döntése keressék ki. Igen talpraesett volt beszéde, hasonlóan Haydin Imréé, mely a más vallásuakat teljesen meggyőzhette Simon inditványának igazságáról. Azonban ugylátszik személyi motivumok játszanak közbe a dologba, ezt emliti a „Vágvölgyi Lap“, melyek Ucsnay polgármestert egy a kath. ügyre jelentékeny elvi kérdésben az ellenkező álláspontra vitték, akinek felszólalására a közgyülés 15 szavazattöbbséggel (levén a képviselőtestületben nagyobb számmal a más vallásuak, mint a katholikusok) Simon inditványát elvetette s a választást szept. 5-ére tűzte ki. Simon kir. tanácsos 21 kath. képvis. testületi tag nevében felebbezést jelentett be. Ennek folytán a közokt. miniszter a szept. 5-ére kitűtüzött választógyülést táviratilag elnapolta

---

teljesen tönkre tette az ujságiró örökös jókedvét; mert meg kell adni, hogy semmiféle legényember hasonló helyzetben nem irt volna humoristikus verseket. Midőn ez az esemény a legszélesebb körök tudomására jutott, s gunyos megjegyzésekre adott alkalmat: a szerkesztőség „tekintettel a kiveteles állapotokra“, reporterének kérelmét, melyben előlegért esedezett, nem tartotta tanácsosnak elutasitani, sőt még jól megtoldotta is. Midőn az ujságiró zsebében már biztositva volt a pénz, csak akkor vallotta meg meglepő vakmerőséggel, hogy az egész éjszakai esemény csak reporter koholmány volt, a végből kigondolva, hogy előleghez jusson, melyet máskép nem lett volna képes kicsikarni.

Az ujságirókat mindamellett igen szivesen látják. A kicsinyek és nagyok csak akkor haragusznak meg az ujságirókra, *csak akkor nem adnak reájok semmit*, ha — kedvezőtlenül irnak rólok. Az régi és szent igazság.

Ez okból előkelő állásu emberek is jó lábon óhajtanak lenni az ujságirókkal. Haynald bíboros pl. e sorok irójának elmondotta tőviről hegyire mi történt egy konferencián; sőt meg azt is, hogy már ismételten le akart mondani az erseskségről, csak a pápa és király unszolják folyton maradásra.

Egyszerre csak szájára ütött a bíboros. — Pardon, most látom, hogy ujságiróval van dolgom, hogy sokat mondottam. — S mikor másnap iránta való figyelemből misem jelent meg az ujságban a közöltekből — megneheztelt reá.

March Richard után.

---

s megokolt felterjesztést kiván. Ily stádiumban áll az ügy ma. Sajnos, hogy az oly tisztán álló elvi kérdésnek ily fordulatot kellett vennie s hogy maga a városi közgyüles önmagától nem helyezkedett arra a méltányossági álláspontra, mely ma a vallások egymáshoz való kölcsönös viszonyának tekintetében a müvelt világ gondolkozását elfoglalja. Bennünket az uj plebános személye nem érdekel, de érdekel az elv, mely a választással kapcsolatban áll s a melynek érvényre juttatása érdekében — nekünk ugy látszik — kezdettől fogva legtöbbet tehettek volna magok a konkurráló egyházi férfiak, leginkább az orechói plebános, a polgármester öcsese. Igen fájna, ha személyi érdek miatt az elvnek kellene szenvednie. Ha az elvet segiti megmenteni, pedig ugy látszik teheti, az egyház különb elismerésére számithat, mintha százszor nevezik ki trencséni plebánossá, ami elv árán elérve birlalójának is előbb-utóbb csak fájdalmat fog okozni. Különben kérjük az egyházmegyei hatóságot is, hogy tapintatos közbelépésével segitse megmenteni az elvet, mint az oly szépen sikerült Győrött. Nem annyira a belátó más vallásuak, mint az intrikáló katholikusok pacifikációjára van szükség, amit elmulasztani kár lesz.

A zsitvavölgyi vasut teljes hosszsza Nagy-Surántól Aranyos-Maróthig 40·7 kilométer. Az állomások Nagy-Surántytól következő távolságban vannak: Zsitva-Fődémes 5·7 km., Mánya 12·7 km., Vajk, engedélyezett megállóhely, 19·7 km., Verebély 23·7 km., Zsitva-Ujfalu 28·4 km., Thaszár 34·9 km., Aranyos-Maróth (állomásépület) 40 km. A vasut 23·7 kilométert Nyitramegye területén, 17 kilométert pedig Barsvármegyében fut meg. A vasut e hó 7-én adatott át a forgalomnak. — A vasuti díjszabás még végleg megállapitva nincsen, azért közvetlen jegyeket a zsitvavölgyi vasut állomásaira váltani nem lehet, hanem Nagy-Surányban uj jegyek adatnak ki. Ugyszintén a tehérszállitás is Nagy-Surányban ujból átrovatolva lesz.

A nyitrai kir. törvényszék és területén levő kir. járásbiróságok, valamint a kir. ügyészségnél alkalmazasban levő hivatalnokok névjegyzéke összeállitva 1894. évi szeptember 5-én Kiss Mihály nyitrai kir. tvszéki irodaigazgató által. — *Nyitrai törvényszék. Elnök:* Sándor Géza. *Birák:* Vadnay Barna, Rákóczy József, Szálé István, Rébay Arnold, Török Vince, Tóth Lajos, Berzeviczy Szilárd, Prónay István, Mazóly Antal, Sevesik Gáspár, Horváth József, Névery Ignác, Miklósy Arthur, Csillaghy György. *Albiró:* Dr. Láng Ferenc. *Aljegyzők:* Lukács Zsigmond, Róth Kornél, Steinbarczer Alajos. *Joggyakornokok:* Motesiczky Pál, Darnay Jónás, Greesner Károly, Schvenelt János. *Irodaigazgató:* Kiss Mihály. *Irodatisztek:* I. oszt. Bócz Antal elnöki irodavezető, II. oszt. Moes István. *Telekkönyvvezetők:* Lósy Géza. *Segédtelekkönyvvezetők:* ifj. Nikl Mihály, Somoskeöy Cézár. *Irnokok:* Buzna János, Kányik Jakab, Marosi János, Chemez Lajos, Ribay Adolf, Hegyi János, Rampacher Rezső, Palásthy Béla. *Kir. ügyész:* Dr. Kubinyi Lajos. *Alügyészek:* Dr. Csizsinszky Agoston, Porubszky Lajos. *Irnokok:* Krész Zsigmond, Franciscy Jenő. *Nyitrai járásbiró:* Juhász Vince. *Albirák:* Dingha Árpád, Palásthy Vilmos, dr. Kovách Ödön. *Végrehajtók:* Párvy Miklós, Vitál Gábor. *Irnokok:* Bory József, Adamis Pál, Straszner József. — *Érsekujvári járásbirák:* Dr. Szirányi György, Tivadar László, Druga János, dr. Köves Antal. *Aljárásbiró:* Krenedits Ernő. *Telekkönyvvezető:* Geörögh János. *Segédtelekkönyvvezető:* Pascher Ferenc. *Végrehajtók:* Illényi János, Raácz János. *Irnokok:* Mérey Andor, Polyák László, Tóth Lajos. — *Vágsellyei járásbiró:* Plathy Andor. *Albiró:* Ruszel János. *Alj.:* Turtsanyi Károly. *Segédtelekkönyvezők:* Alberger Bertalan, Lovas Simon. *Végrehajtó:* Matulay István. *Irnok:* Hodenszky János. — *Nagytapolcsányi jbiró:* Dr. Girtler Aladár. *Albirák:* Dr. Ligeti Ernő, dr. Sporzon Ernő, dr. Havel József. *Alj.:* Laczko Károly. *Telekkönyvvezető:* Kecskés Ignác. *Segédtelekkönyvvezető:* Mattyasovszky Gyula. *Végrehajtok:* Takáts József, Klobusiczky Kálmán. *Irnokok:* Geönczöl Gáspár, Gorka Gyula, Gruman Dezső, Jeszenszky Frigyes. — *Privigyei jbiró:* Szaniszló Vilmos. *Albiró:* Oravetz Béla. *Alj.:* ifj. Boltizár Miklós. *Telekkönyvvezető:* Csapkay János. *Végrehajtó:* Adamik János. *Irnokok:* Skopecz Jakab, Berger Ferenc, Hellár Rezső. — *Galgóci járásbiró:* ifj. Sándor Géza. *Albirák:* Szuchanyi Nándor, Kudász Endre, Nagy Armin. *Alj:* Czirony Gyula. *Segédtelekkönyvvezetők:* Pivinger Mihály, Kozaczky Vilmos. *Végrehajtó:* Elisz Károly. *Irnokok:* Ruttkay Albert, Czigany József, Vargha Gyula, Réz Zsigmond. — *Vágujhelyi jbiró:* Hajdu Géza. *Albirák:* Kochanovszky György, dr. Ehrenfeld Gyula. *Alj.:* Rexa Kálmán. *Tlkvezető:* Adamik Ignác. *Segédtlkvezető:* Schneider Géza. *Végrehajtok:* Gocsár János, Kruplanits István. *Irnokok:* Aitner Lajos, László, Ganter Agoston, Tóth Jenő. — *Miavai jbiró:* Jeszenszky Béla. *Albirák:* Dr. Rosenfeld Béla, Palka Kálman. *Tlkvezető:* Pazár János. *Végrehajtó:* Krajcsovits Rezső. *Irnokok:* Szecsányi Gáspár, Boltizár László, Biely Jenő, Nozdroviczky Arthur — *Szenici jbiró:* Martényi Sándor. *Albirák:* Simonffy Gyula, Polyik Imre. *Tlkvezető:* Bulla Nikodem. *Végrehajtó:* Krivényi Rezső. *Irnokok:* Varannay János, Zlocha Mihály, Berencsy Livius. — *Szakolcai jbiró:* Franko István. *Albiró:* Bocsek Károly. *Alj.:* Szathmáry Gyula. *Tlkvezető:* Králik József. *Segédtlkvezető:* Abramovics Arthur. *Végrehajtó:* Biróczy Zsigmond. *Irnokok:* Gödölle József, Kuczky Károly.

Iskolakötelesek Eldorádója. Szkaliteről jelentik lapunknak, hogy az ottani állami népiskolában egészen sajátszerü viszonyok uralkodnak. Az utolsó vizsgálat még 1892-ben tartatott meg. Ha ezt ami lusta iskolaköteleseink megtudják, kik annyira felnek az egzamentől, attól tartunk, hogy valamennyien Szkalitere fognak kivánkozni. Egyuttal arról is értesit egyik felvidéki levelezőnk, hogy a mult évben az egyik osztályban az előadást csak — januárban kezdették meg, és nem szekiroztak a szkalitei jeunesse doré-t már szeptemberben az unalmas tudománynyal. Teremtő Isten, milyen boldogul folyhatnak le ott a gyermekévek! Csak négy hónapig tart a tanév és csak minden harmadik évben tartanak vizsgálatot. Mi volt Spárta és Achaja ifjuságának neveltetése a szkaliteihez képest. Tanitónak sem alkalmaznak valami nyugdijazott egyetemi professzort, hanem egyszerü paraszt embert, akin még csodálkozni lehet, hogy négy hónapig eltudja tartani szóval a kis drótos-kandidátusokat. A parasztanitónál még csodálni lehet azt a merészséget, hogy minden harmadik évben megreszkiroz egy-egy vizsgát. — Az állam ezen iskolára évenkint 594 frtot pazarol, iskolaszéki elnöke a szolgabiró Szeghy János ur, s igy módjában is volna alkalmas tanitóról gondoskodni, de ugy látszik jövőre is elég lesz nekik az oktató cavalleria rusticana, mert dacára annak, hogy az iskolai tanév papiroson már megkezdődött, még a paraszt Pestalozzi helyére még csak pályázatot sem hirdettek eddig. Trencsénmegye királyi tanfelügyelője nem volna szives kissé utána nézni ezen furcsa állami tudományforrásnak Szkalitén?

Artézi kút Nyitrán. Augusztus 10 óta, hogy utoljára emlékeztünk meg a nyitrai mély furásról, összesen 145 méter mélységre hatolt Klemm mérnök és még mindig nem akadt vizre. A furás mélysége tehát kétszerte nagyobb a nyitrai püspökvár kutjánál. Eddig csaknem 50 méternyi szilárd kemény kőrétegben mozog, melyet csak itt-ott szakit meg némi laza kőtörmelék. A furást most éjjel-nappal eszközlik és a 10 órai munka eredménye néha 3 méter, néha pedig csak 3 centiméter, de azért ernyedetlenül folytatják tovább.

Meghivót vettünk a „Városi kör“-nek 1894. évi szeptember hó 7-én este fél 7 órakor saját helyiségében (Hosszu-utca, Pesina-ház) megtartandó rendkivüli közgyülésére. Tárgysorozat: 1. Az alapszabályok módositása. 2. Az igazgató választmánynak inditványa a lakhelyiség változtatására vonatkozólag. 3. Egyéb inditványok.

Községi hitelszövetkezetek Nyitramegyében. Gróf Károlyi Sándor v. b. t. t. ő excellenciája f. szeptember hó 22-én Nyitrára jön, hogy itt buzditással és fölvilágositással szolgáljon azoknak, kik a községi hitelszövetkezetek létesitésénél vezérszerepet játszani hivatvák. Társaságában lesznek valószinüleg Hajós József a pestvármegyei hitelszövetkezetek igazgatója és Bernáth István a „Hazánk“ szerkesztője, mindketten uttörői az eszmének. Felkérjük a lelkészeket, birtokosokat, bérlőket, jegyzőket, tanitókat, hogy e hó 22-én d. e. Nyitrára jöjjenek s hallgassák meg a szövetkezeti eszme lelkes apostolainak buzditó szavait s hogy megértve és átérezve az ügy fontosságát, a népnek hasznára lehessenek.

A zsitvavölgyi vasut menetrendje:

Bécs ind.	11·00	9·00	9·15
Budapest ind.	9·50	7·30	9·20 és 2·10
Nyitra ind.	—	8·16	4·35
Nagy-Surány ind.	6·05	12·25	6·15
Zsitva-Fődémes	6·24	12·41	6·31
Mánya	6·53	1·01	6·54
Verebély	7·50	1·40	7·35
Zsitva-Ujfalu	8·07	1·55	7·50
Thaszár	8·33	2·15	8·10
Aranyos-Maróth érk.	8·50	2·30	8·25
Vissza:			
Aranyos-Maróth ind.	7·00	3·30	7·40
Thaszár	7·19	3·45	8·09
Zsitva-Ujfalu	7·36	4·02	8·29
Verebély	8·02	4·27	9·04
Mánya	8·32	4·57	9·44
Zsitva-Fődémes	8·50	5·15	10·05
Nagy-Surány érk.	9·05	5·30	10·22
Nyitrára érk.	1·34	8·52	—
Budapest érk.	1·55	9·25	7·45
Bécs érk.	1·00	—	6·45

Vizbefúlt. Vágsellye és Tornóc közt a Vágfolyón levő vasuti hidat javitó lakatosok f. hó 2-án a Vágfolyóban fürdöttek. Az egyik, *Vrba Lajos* nevü lakatos-legény oly szerencsétlenül ugrott a vizbe, hogy fejét kőbe vágta s megfúlt. Holttestét társai rögtön kifogták és sirva körülálltak.

Tűz. F. hó 1-én Vágsellyén Lévay Antal országgyülési képviselő ur „Tusculanumának“ közvetlen szomszédságában ismeretlen okból meggyült kertészének a lakása s leégett. Hogy a tűz tovább nem terjedt, csak a tűzoltók buzgóságának lehet köszönni. — *Ürményben* gr. Hunyady Imre uradalmában 670 frt értékü takarmány elégett. A gyanu az aratókra esik. — *Pochabában* 27 ember háza, takarmánya s gabonája elégett. Kár 18,958 frt. — *Magyar-Soókon* Vecsera Ferenc háza kigyulladt s mellette 12 társának háza is elégett.

Levágatott a városi közvágóhidon 1894. évi augusztus hóban: bika 3, ökör 84, tehen 133, üszö 5, tinó 9, borju 141, juh 477, kecske 4 darab.

Gabonaárak 1894. szept. 7-én: Buza 5·80—6·20. Árpa 5·80—7·40. Rozs 4·60—5·10. Zab 5·70—6·20. Bab tavali 4·50 5.—. Tengeri tavali 5·80—6·50. Krumpli 1·80—2·20.

Közgazdaság.

Patkolási tanfolyam Nyitrán. A nyitramegyei gazdasági egyesület — tekintettel arra, hogy a lovak helyes patkolása mily nagy fontossággal bir — még a mult évben megkereste a földmivelési miniszteriumot, hogy Nyitrán egy patkolási tanfolyamot létesitsen. A földmivelési miniszterium 42114. számu leiratában tudatja az egyesülettel, hogy a f. 1894. évben Nyitrán egy ideoleges patkolási tanfolyamot szervez.

A kukorica- s répatermés. Mindenfelől azon elszomoritó hirt vesszük, hogy a beállott nagy hőség folytán ugy a kukoricában, mint a répában silány termésre lehet kilátásunk. Gazdák becslése szerint 3—6 mm.-ra becsülhető az idei kukoricatermés. A bevetett terület nagyságából következtetve, 10—12 millió métermázsára számithatjuk az idei termést. Ha a kukoricatermést az előző évek termésével összehasonlitjuk, rendkivül nagy a terméshiány, nevezetesen a kukoricából.

1893-ban termett	35·12	millió	mmázsa.
1892-ben „	30·27	„	„
1891-ben „	37·92	„	„
1890-ben „	23·26	„	„
1889-ben „	26·59	„	„

Igy könnyen megeshetik, hogy az idei termés nem fedezve a hazai szükségletet, amerikai importra leszünk utalva. A többi kapás növény is sokat szenved a rekkenő hőségtől. A takarmányfélék sem gyarapodnak, sok helyt a vizhiány okoz bajokat.

Törvényszéki csarnok.

A pozsonyi kir. itélő-tábla által elintézett perek jegyzéke.

Kmotorka József felperesnek, Rancsina Ferenc elleni birtokperben, az I. bir. itélet helybenhagyva.

A nyitrai kir. törvényszék által 1894. évi augusztus 30-án elintézett polgári perek jegyzéke.

Krájcsovics István felperesnek, Stadler szül. Kuna Zsuzsánna és t. ellen 50 frtos váltó perben, — felperes keresetének hely adva. — Weisz Lipótnak, özv. Weisz Zsigmondné és t. elleni 807 frt 50 kros rendes váltóperben, — felp. keresetének hely a. — Harustyák (Jurov) Márton és társainak, — Kubo Márton és társa elleni birtokperben — felp.-ek keresetükkel részben elutasitva. — Hiza János és társainak — Holly sz. Krbicza Katalin ellen végrendelet érvénytelenitése és örökrész megitélése iránti perben — végrendelet érvénytelennek kijelentetett. — Özv. Tóth Ferencné, szül. Anda Gidia, most férj. König Timótné felperesnek, — Tóth Károlyné és t. ellen 200 frtos váltóperben — a perujitásnak hely adva és a felperesnek a főesküi megitélve. — Nyitrai keresk. és hitelintézetnek — Nitri András ellen 140 frtos váltóperben, — alperesnek a főesküi megitélve.

Telefon.

K. Amit öntől kérnek, az örökösödési illeték. Azt nem ön fizeti, hanem az alapitvány, vagyis az, aki az alapitványt kezeli, ki az illetéket a tőkéből levonhatja. Ha az alapitvány elveszett, akkor az esperes ur bizonyitja ezt és e bizonyitványnyal kapcsolatosan küldjön be a zsolnai adóhivatal utján egy bélyegmentes folyamodványt a trencséni pénzügyigazgatósághoz még szept. 17. előtt.

Ürménybe. Nem rajtunk mult, hogy az ürményi artézi kutról irt dolgozat meg nem jelent. Reklamálja a postán.

„Hogy lesz az asszony fiatal?“ Magában véve ugyan igen hálás thema volna, és kapva kapna rajta nőközönségünk, de magunk beleöregedtünk mig mig rájöttünk, hogy — nincs benne semmi.

Cz. J. Jövő számban.

Zsolnára. Elveszett; még pedig mindjárt harmadnapra, hogy megtaláltuk. Legyen szives megirni az árát, megteritjük.

R. A közlemény a M. Államban ugyanazon szavakkal előbb jelent meg; tehát nem vehettük hasznát, jóllehet már ki volt szedve.

Felelős szerkesztő: **dr. Tóth János.**
Kiadó és laptulajdonos: **Huszár István.**

Árverési hirdetmény.

A nyitrai püspökség részéről ezennel közhirré tétetik, hogy a tulajdonához tartozó következő ingatlanságok:

1. **Püspökfalun** körülbelül 102 hold kiterjedésü **birtok** a hozzátartozó épületekkel;
2. ugyanott levő **malom** a hozzá tartozó jogokkal és felszerelléssel;
3. ugyanott levő **korcsma-épület** a hozzá tartozó szántóval **f. évi szeptember ho 17-én delelőtt 10 orakor Püspökfalun** községházán tartandó nyilvános árverésen;

továbbá **Csabbon** a püspökség tulajdonát képező **malom** a hozzá tartozó jogokkal és kerttel;

ugyanott levő **szőlő, présház** és körülbelül 80 hold kiterjedésü **szántóföld** ugyancsak **f. é. szeptember ho 17-én délután 3 orakor Csabb** község házán tartandó nyilvános árverésen eladatni fognak.

Árverési feltételek **Bohunka Géza püspöki ügyész Nyitrán, Megyeház-utca 9. sz. a. levő irodájában** megtekinthetők. 1-2.

A nyitrai székesegyházi káptalan gondnoksága alatt álló néhai Bartakovics Béla egri érsek családi alapitványaiban egy hely üresedésbe jött és pedig:

évi 160 frt iskolai ösztöndij

alapitványban egy, az alapitó rokonságából leszármazó fiú számára.

Az ezen alapitvány élvezését elnyerni óhajtó keresztlevéllel, iskolai és leszármazási bizonyitványnyal felszerelt kérvényét folyó hó 20-ig tartozik a nyitrai székeskáptalanhoz benyujtani.

1—2. **A nyitrai káptalan.**

HUSZÁR ISTVÁN

KÖNYV-, MŰ-, ZENEMŰ-, PAPIR-, IRÓ- és RAJZSZERKERESKEDÉSE, KÖNYVNYOMDA és KÖNYVKÖTÉSZETE

NYITRÁN.

Ajánlom a t. közönségnek a legdúsabban felszerelt

KÖNYVKERESKEDÉSEMET.

Az összes irodalom termékei, bármely szerző által irott, bárhol megjelent és hirdetett **könyvek és zeneművek** leggyorsabb és ártelemelés nélkül való megszerzéséről gondoskodom.

Papirkereskedésem

összeköttetése által azon kellemes helyzetben vagyok, hogy **minden e szakba vágó cikkeket a legrövidebb idő alatt s a legjutányosabb árszabás** mellett megszerezhetem

Nagy készletet tartok mindenféle luxuspapirokból, ujévi és névnapi jegyekből stb.

KÖNYVNYOMDÁMAT,

mely a jelenkor igényeinek teljesen megfelelőleg van berendezve és a legjobb erőkből álló személyzet által vezetve, azon helyzetben vagyok, hogy **úgy a helybeli, valamint a vidéki nyomtatvány-szükségletet, bármily alakban és mennyiségben, gyorsan és méltányos árfelszámitas mellett** készíthetem.

Hivatalos nyomtatványok,

u. m.: **lelkészi hivatalok, szolgabiróságok, ügyvédek, birósági végrehajtók, valamint községi és körjegyzők** által használni szokott, hibátlan, tisztanyomásu és jó minőségü papiron **mindig készletben vannak,** vagy beküldött minta szerint bármily mennyiségben jutányos árak mellett a leggyorsabban szállitok.

Jól berendezett könyvkötészetemben

könyvek a legegyszerübb kötésektől kezdve a legfinomabb diszkötésekig rövid idő alatt izlésesen s jutányos árak mellett elkészittetnek.

Használt és uj iskolai könyvek, valamint egyéb iskolai tanszerek

a legjutányosabb áron kaphatók.

Gyakorlott ügyvédjelölt

alkalmazást nyerhet **Mérey Lajos** orsz. képviselő ügyvédi irodájában **Nyitrán.** — Bővebbet levélben. 1–2.

Az ezidei vetőköny alkalmával van szerencsém a n. é. közönségnek

eredeti MAUTHNER ÖDÖN-féle

vetőmagvakat,

nevezetesen:

lucerna és vöröshere magokat, Esparsettet, eredeti oberndorfi és másfajta

takarmánynyrépamagot,

valamint mindennemű

konyhakerti magvakat,

többek között **Carfiolt,** különféle **retek, káposzta, kalaráb, paradicsom, petreszelyem és répamagot** ajánlani.

Miután én csupán Mauthner Ödön budapesti cég magjait árusitom, a magok megbizhatóságát illetőleg a n. é. közönségnek a lehető legnagyobb kezességet nyujtom, és mivelhogy

Mauthner-féle árjegyzék eredeti árait hozom számitásba, kérem a t. szükséglettel biró közönség ama részét, **kik Mauthner-féle** megbizható magokra reflektálnak, hogy megrendeléseiket cégem közbenjárásával eszközölni sziveskedjenek. Legpontosabb kiszolgálást biztositva maradtam teljes tisztelettel

FRITZE BÓDOG

füszerkereskedő Nyitrán, a „Koronaszálló"-val szemben.

Szécsi Ferenc nyitra-zobori szőlőtelepén

november hóban történendő szállitás mellett **10,000 darab** tökéletesen összeforrott s dús gyökérzetű finom

csemege-szőlő-ojtvány

a következő fajokban **eladó** és pedig:

2000 darab Mézes feher	2000 darab Genuai zamatos
2000 „ Chasselas Thomery	2000 „ Muscat alexandrien.
2000 „ Chasselas d' or	*Ezer darab ára 160 forint.*

Ezenkívül eladásra kerül néhány száz darab **Risling** szőlő-ojtvány, **100 darab ára 13 forint** és 5000 darab **Othello** nevü direkt termő I. osztályu csemege-szőlővessző. **Ezrének ára 12 forint.**

Előjegyzések már most történhetnek.

Mindennemű műtrágya.

A magas kormány kezdeményezése folytán 3,000,000 frt alaptőkével alapitott

Hungária műtrágya-, kénsav- és vegyi ipar részvény-társaság

ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt elismert kitünő minőségü műtrágyáit: **csontliszt-, spodium-, ammoniak és ásványi superphosphatokat, párolt csontlisztet,**

THOMAS-SALAKOT,

chilisalétromot, kénsavas kalit és ammoniakot; különlegességeket, mint: **szőlő-,** répa-, rét-, kender- stb. trágyát és mindennemű egyéb műtrágyát. — Talaj-elemzések dijmentesen eszközöltetnek. — Felvilágositással és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: **VI., Váci-körút 21. sz.** (Iparudvar), hová a levelek és megrendelések intézendők. — Telefon-szám 882.

1. 37–52.

Thomas-salak.

Nyomatik a kiadó Huszár István könyvnyomdájában Nyitrán.